

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătinându-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr. a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază. Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Institutul Tipografic” și la „Prăvălia industriei române din Sibiu” (Strada Cisnădiei Nr. 27).

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Domnia mediocrității.

În toate ocaziunile conducătorii Românilor, chiar și cei mai intranzigenți, au afirmat ideea, că ei nu sunt din principiu ostili ideii împăcări cu Maghiarii. Această idee e exprimată și în ultimul *Manifest*, — și ea e foarte naturală. Lupta noastră nu se petrece în afară de cadrul legilor; ea e o luptă constituțională. Noi cerem numai și numai o serie de reforme cu caracter politic și economic, care să asigure și să garanteze existența și dezvoltarea noastră națională. Noi protestăm numai în contra tendinței de a ne exclude dela viața publică a acestui stat, în care suntem și noi unul din principalele elemente alcătuitoare; protestăm în contra acestei tendințe, care nu găsește altă justificare decât faptul că suntem Români; protestăm în contra sforțării ce se fac de a ne desnaționaliza; — și protestăm, pentru-că excluderea noastră dela viața publică e o nedreptate, car' tendința de a ne desnaționaliza — o nebulie.

Cum se vede, din partea noastră nu poate fi vorba de ură de rasă. Noi știm că am trăit pe pământul acestei țări secol de-arindul, când mai bine, când mai rău, împreună cu Maghiarii; noi știm, că și în viitor aceste două popoare vor avea interese comune de apărare în contra dușmanilor comuni. Și prin urmare nu din ură și nu din pasiune ne vom inspira în pașii noștri, ci din adevăr și din o luminată înțelegere a lucrurilor și intereselor patriei. Ear' dacă une-ori lupta noastră pare a lua caracterul luptei de rasă, vina nu noi o purtăm, ci adversarii noștri maghiari, cari ca pe un popor de altă rasă decât a lor ne prigonesc și tot ca pe un popor de altă rasă decât a lor ne silesc să ne apărăm. Pentru că una e mai presus de toate: *Noi suntem Români și voim să rămânem Români.*

Ție însă seamă factorii cari au conducerea destinului patriei de această legitimă dorință a noastră; renunțe la nebulia desnaționalizării noastre; facă-ne în viața publică a statului locul pe care-l merităm; într'un cuvânt, satisfacă postulatelor noastre juste din programul nostru național, — și tot în interesul și tot pentru binele patriei caute să dea satisfacția convenită postulatelor tot atât de juste ale celorlalte naționalități nemaghiare din Ungaria: — și nu vor avea cetățeni mai buni și mai bune elemente pentru promovarea intereselor publice ale patriei comune, decât în acei pe cari ziarurile lor, cu atâta desinvoltură, îi numesc azi, în vorba cea mai domoală: „trădători”.

Une-ori ne întrebăm: Nu pricep ei oare aceasta? Ne prigonesc ei cu bună-credință că noi n'am fi elemente hotărâte și luptăm la consolidarea patriei? Sînt ei conduși în lupta de exterminare ce ne-au declarat-o de o îngrijire mai serioasă, de o idee mai obiectivă?... Și cu părere de rău trebuie să ne răspundem că nu! Maghiarii își dau foarte bine seama că noi suntem oameni de ordine; ei știu foarte bine că noi suntem conștiinți de comunitatea de interese care ne leagă atât înăluntrul patriei cât și mai cu seamă în afară de hotarele sale; ei foarte bine știu că noi am fi buni cetățeni și că națiunea noastră ar putea da patriei comune elemente prețioase pentru binele și înălțarea ei....

Și ei au la îndemână o întregă literatură din care cunosc acest adevăr. Încă de mult bărbați politici ca Eötvös, Széchenyi și alții judecau situația cu multă obiectivitate, ținând seamă de un complex întreg de idei și interese, ce nu trebuiesc să fie ignorate de niște adevărați oameni politici, cu orizonturi mai mari și cu idealuri mai înalte. Un Bodnár Zsigmond, deși profesor universitar, spune de multe-ori și astăzi de pe catedră și în public adevăruri crude pentru asupritorii noștri. Un Mocsáry

Lajos nu odată, ci de nenumărate-ori, a pus în evidență absurditatea politicii de desnaționalizare, inaugurată în contra popoarelor nemaghiare din Ungaria, și nu odată, ci de nenumărate-ori, a căutat să convingă pe cei cari formează și alimentează acest curent, ca să-l părăsească și să revie la idei mai sănătoase în această privință. În interesul patriei și pentru reala ei împuternicire... Și câți alții n'au propagat aceleași idei, câți oameni serioși și cu înalte poziții în stat n'au arătat absurditatea politicii șoviniste, erijate în dogmă de conducere a intereselor publice, în peatră de încercare a adevăratului și nebănuitului patriotism!

Avem acum un nou cas caracteristic.

Se știe că procurorul dela Timișoara a intentat „Dreptății” proces pentru o serie de 17 articole apărute anul trecut în coloanele sale. Autorul acelor articole, dl. Dr. G. Candrea, a trecut în România. Pertractarea procesului s'ar fi convenit deci să fie aminată din această cauză. Totuși nu s'a procedat astfel. Era vorba să se lovească un ziar românesc: — cum s'ar fi putut renunța la o asemenea mântuitoare idee, și cum ar fi putut lăsa procurorul să treacă această ocazie de a se ilustra și de a-și dobândi titluri la înaintare și... la recunoștința patriei?... S'a numit deci apărător din oficiu, procesul s'a judecat, dl. Dr. G. Candrea a fost condamnat, cum am anunțat la timpul său, la doi ani temniță de stat și „Dreptatea” la 1450 fl. amendă.

Natural, patria a fost salvată prin această sentință... dar' nu de aceasta voim să vorbim.

Apărătorul din oficiu al dlui Dr. G. Candrea a fost un *Maghiar*, numit Kornis Géza. Ca maghiar care se respectă, e și el, firește, bun patriot; — și noi n'am putut bănui, că în schimbul celor 120 fl., cu care tribunalul i-a plătit oficiul prestat, un Maghiar a putut să-și calce pe inimă și să susțină ideile contrare convingerilor sale, într'o materie atât de delicată.

Ce zice dl Kornis Géza, ce idei desvoaltă în pledoarul său?

Zice că la început, când i-s'a înmănat dosarul afacerii, a crezut și d-sa, că articolii incriminați cuprind în adevăr agitație în contra statului și națiunii maghiare, dar' că în urmă s'a convins, că lucrurile nu stau astfel și că acest proces aduce din nou în discuție o problemă de cea mai mare însemnătate; — că recunoaște statului dreptul de a împedea răspândirea și comunicarea ideilor periculoase, dar' nu înțelege ca unuia să-i fie permis ceva, ear' altuia, tot în acel stat și supus aceluiași legi, să nu-i fie permis același lucru; — că Maghiarii le este permis, ba chiar ei sunt îndemnați, să ridice monument celui care a încercat să detroneze dinastia, pe când Românilor nu le e îngăduit să eternizeze memoria unui luptător al lor național ca Iancu; — că Români nu luptă în contra națiunii maghiare, ci în contra guvernului maghiar și ordinațiilor lui nedrepte; — că trăim de secolii împreună, Români cu Maghiarii, că avem aceeași istorie, că suntem vecinic avisați unii la spriginul celorlalți, și totuși atât de dușmănește ne privim; — că avem aceeași țeară, aceeași mamă, dar' nu aceeași îngrijire și nu aceeași mângâiere... Și, încheind, zice, adresându-se juriului, să fie băgător de seamă, pentru-că, întemplantându-se să se aprindă odată focul asupra țării acesteia, nu va fi ni-meni care să dea ajutor Maghiarilor, când toate celelalte popoare din Ungaria nu le vor fi prietene.

Toate aceste adevăruri le spune, le motivează și le desvoaltă pe larg, se nu uităm, — un Maghiar.

Cum deci se mai presupunem că ei nu-și dau seama cumcă noi în contra prigonirilor unui guvern nepricetător de interesele adevărate ale țării luptăm, ear' nu în contra națiunii maghiare și nu din

îndemnul vre-unui instinct de ură de rasă? Cum se mai presupunem că ei nu-și dau seama că noi am fi buni și folositori cetățeni, dacă ni-s'ar face posibilă participarea la conducerea intereselor publice? Cum se mai presupunem că ei cred în legenda daco-românismului, pe care se anevoiesc a face pe alții să o creadă, înfățișându-ne astfel ca pe niște tulburători în contra cărora măsurile de represiune se justifică și se iartă?

Asemenea presupuneri trebuie să fie înlăturate. Adevărul e că Maghiarii își dau foarte bine seama de nedreptatea ce ne fac prigonitorii și de răul serviciu ce aduc patriei cu această atitudine a lor.

Și totuși ei persistă cu îndărătnicie în politica lor nenorocită. Ei o agravează chiar în fiecare zi, îngrămădind persecuții peste persecuții, nedreptăți peste nedreptăți, umiliri peste umiliri.

Atunci care e explicația anomiei? Ea ni-se pare simplă: În Ungaria în fruntea treburilor nu se găsesc oameni de deosebită valoare, oameni de caracter, oameni de concepție și patrioți cu adevărat luminați, cari să conducă interesele patriei și să facă publicului o educație serioasă și convenabilă acestor interese; — în Ungaria, din contră, domnește mediocritatea, a căreia cea mai înaltă expresie este baronul Bánffy. Frasa, declamatoria seacă și „ideea” sunt mijloacele de agitație ale acestei mediocrități în lumea semi-docților și a analfabeților îngâmfăți, unde are nevoie să se facă populară. O vedere limpede și sănătoasă asupra situației cine s'o aibă? cine s'o spună? și cine s'o înțeleagă?... Și mai la urmă la ce ar spune-o? Cu nimicuri și artificii mediocritățile acestea îngâmfate mai lesne își pot deschide cale în turma cea cuvântătoare a națiunii singure alcătuitoare, — și beneficiile puterii nu se sacrifică cu una cu două, de dragul corectitudinii politice, de dragul unor principii așezate, de dragul onestității în gândiri și acțiuni.

Așa a fost neînțeleș Széckeny; așa nepopulari în păturile adânci Eötvös, Deák și alții; așa și-a sdrobit cariera politică Mocsáry; așa va păși mâne-poimâne Bodnár, Kornis; — toți cei cari se vor opune curentului șovinist și vor avea țaria de caracter de a spune adevărul, ori-cât de pe încungur.

E domnia mediocrității! Mediocritatea nu are nevoie de adevăruri, ci de fraze și de decor, de provocări și de fals eroism, de cinism și de brutalitate, — pentru a-și prelungi domnia; mediocritatea nu se îngrozește de lupta de rasă ce s'ar pute încinge odată în această țeară, ci o provoacă; mediocritate n'are vreme să cugete la viitorul patriei... Ce-i pasă ei de asta? Ea caută să trăiească ziua de azi, să se îmbogățească fără muncă, să se îmbete de fumuri și de onoruri...

După ea, — potopul!

Răspunță intrigilor. „Nemzet”, semi-oficiosul guvernului maghiar a adus știrea că la 8 Iunie, ziua grațierilor, M. Sa, la propunerea guvernului, va grația pe dnii Eugen Brote și Septimiu Albini. — Dar' pe Aurel C. Popovici nu? Probabil că nu, și atunci guvernul maghiar va fi dat cea mai competentă autenticare celor descoperite de ziarul nostru privitor la intrigile țesute de acei domni.

Din temniță în parlament. Părintele Lepsényi Miklós, redactorul foii „Magyar Néplap”, care a petrecut 6 luni în temniță din Seghedin deolată cu întemnițării noștri, și-a pus candidatura de deputat cu programul partidului popular tot în Seghedin, în cercul devenit vacant după falsul cartofor Bibó Emil. Alegerea va fi la 28 I. c.

De câteva zile Lepsényi petrece în Seghedin, și va rămâne acolo până la ziua alegerii. Dacă va reuși, părintele Lepsényi, ajuns din temniță în parlament, va pute spune câte ceva și despre libertatea de temniță din Ungaria.

„Kritik” despre Maghiari.

— Corespondență particulară. —

München, 21 Aprilie n.

(Aegea). Ministrul de comerț, precum a scris deja „Tribuna”, a detras debitul postal dela revista germană din Berlin „Kritik”, pentru „agitare în contra statului”.

Eată ce scrie acum numita revistă în numărul 81 dela 18 Aprilie sub titlul: „Viel Feind, viel Ehr”, articol scris de redactorul ei Karl Schmidt:

„Ministrul ungar de comerț și comunicațiune, precum se vede, e foarte nemulțumit cu „Kritik”. I-a detras adecă prin un ucas datat din zilele trecute debitul postal și anume sub pretextul, că „revista ar propaga tendințe contrare statului”.

Că ministrul de comerț, căruia natura în caprițile ei vitrege i-a denegat alte talente, prin cari ar pute excela, a crezut de bine a comite un mic atentat asupra libertății de presă, e foarte instructiv. Nu mai puțin instructivă e și istoria ordinațiunii date în contra noastră.

În numerii sei mai recentii „Kritik” a adus un tractat mai lung despre chestiunea Românilor în Ungaria, în care se cuprindeau câteva observări de drept de stat, cari vor fi atins neplăcut conștiința de sine potențată a Maghiarilor. Eu am publicat articolul nu doară, fiindcă conștințam cu ideile autorului, ci cum am observat în o notă, numai ca un studiu interesant asupra chestiunii indigitate. Ba am mers în imparțialitatea mea până acolo, că am declarat, că voi primi bucuros și un alt articol, care ar lua asupra sa combaterea celor scrise de Dr. H. Hink.

Acest articol despre Români pare a fi produs sânge rău în Budapesta și anume mai puțin pentru observările sale de drept de stat, decât cu deosebire pentru o caracteristică făcută asupra redactorului Falk dela „Pester Lloyd”. Poziția însemnată a acestui bărbat, care prin clică și alte influențe exercită o mare putere în Ungaria, a fost cu deosebire intonată, scriindu-se firește și câteva cuvinte de critică amară asupra stărilor, cari făceau cu puțință o astfel de influență.

Acest atac asupra atotputernicului Dr. Max Falk, a dat însă la sus amintita ordinațiune. Ungaria e o țeară liberă. Acolo poți ocări prin presă chiar și persoana Maiestății Sale apostolice Impăratului Francisc Iosif, dar' Drului Max Falk dela „Pester Lloyd” trebuie să-și facă onoruri împărătești. Acest bărbat anume are pe toți ministrii în buzunar. Cine dubitează în mărirea și autoritatea sa, comite „agitare în contra statului”.

„Kritik” ar fi putut intra și mai departe neprihănit în Ungaria, dacă ar fi publicat un articol lung despre presa maghiară trimis mie mai înainte de o reptilă a guvernului maghiar.

Pentru publicarea acestui articol, care culmina în gloriificarea îndărăzneată a atotputernicului Dr. Max Falk, mi-s'a oferit și plată! De sigur, că nu mi-am dat revista să publice astfel de lingușiri; dar' tot așa de natural e, că acum s'au răsunat.

Ministrul ungar de comerț — omul e așa de însemnat și esecelat, încât într'o sută de cetitori cel puțin nouzeci-și-nouă de inși nu-i cunosc nici numele — acest bărbat de stat la aparență luminat, conștiința sau in-conștiința, a lucrat ca servitorul lui Dr. Falk, onorând revista „Kritik” cu o ordinațiune, care e menită a-i cauza pagubă materială. Și Maghiarii vreau să fie un popor mândru.

„Kritik” va ști suporta disgrafia lui Dr. Falk și a servitorilor sei ministeriali. Pentru acestia poate va fi o bucurie să afle, că și în Rusia e oprită revista prin o nouă ordinațiune de cenzură.

Ungaria și Rusia trăgând la același car de cultură — în adevăr un tablou frumos! Și aceasta, Ungaria, care atentează în mod așa de prost și îndrăzneț la libertatea de presă, ca să-și facă pe plac nimicitorului Germanilor, Dr. Falk, bate totodată cu mare alaiu toba reclamei, spre a câștiga oaspeți

pentru sărberea millenară. N'ar trebui se uite a expune în un pavilion separat pe Dr. Max Falk dela „Lloyd” și pe domnul ministru de comerț. Cest din urmă ar pute fi reprezentat în genunchiindu la picioarele atotputernicului „șornalist” și viuindu-i ghețele. Ar fi o alegorie ușoară de înțeleș, a cărei însemnare mai adâncă de sigur nu s'ar pute nega.

Eată cât de lăudați sînt Maghiarii pentru proverbiala lor „libertate”, pe care de un milleniu întreg o cultivă.

Din parlamentul maghiar.

Ședința din 22 I. c.

La începutul ședinței se da a treia-oră citire proiectului de lege despre înarticularizarea în lege a milleniului și se primește definitiv.

Deputatul Ugron își exprimă apoi regretul, pentru-că Regele nu va lua parte la ședința ambelor case, ce se va ține în 8 Iunie în noul edificiu al parlamentului. Conductul triumfal la Buda nu corăspunde nici dreptului public nici doriței națiunii. (Aprobări). Ministrul-president se laudă în continuu cu încrederea Coroanei. Dacă de fapt are această încredere, pentru-ce n'a clarificat-o despre dorița națiunii.

Regele ar fi satisfăcut acestei dorițe, căci el este bun, numai sfetnicii povățuitori sînt înrăiți. (Aplause). Guvernul are rolul unui croitor, care lucră cu petețe și nu este un creator independent. La festivitățile millenare națiunii nu i-s'a asigurat nici un loc deși pe socotilele ei se ridică multele monumente, de cari folos nu are. În locul acestor monumente ar fi fost corect, dacă s'ar fi edificat nu 400 școlae de stat ci o mie. La sfîrșit se mai ocupă și cu museul artelor frumoase, precum și cu chestia Pulszky.

Bánffy declară la aceste imputări, că prin festivitățile millenare n'a voit să servească interesului de partid, ci a considerat milleniul ca o sărbere curat națională. Maiestății Sale îi propune numai lucruri, cari i-se par bune (ilaritate) și cel mai bun argument despre aceasta este impregurarea, că Maiestatea Sa va sërba milleniul dimpreună cu poporul maghiar, bucurându-se din toată inima. (Bun psiholog Bánffy!! Red.) Regele și membrii dinastiei vor lua parte la aceste sărbări, cum până acum nu s'a mai întemplant. Între Rege și națiune există acum cea mai mare armonie de sentimente.

Ministrul Wlassics reflectează apoi cuvintelor lui Ugron privitoare la chestia pinacotecii.

Investigațiunea fu contra lui Pulszky s'a terminat, constatându-se un manco de 56.040 fl.; care sumă a fost însă restituită prin Pulszky Gusztav, fratele defraudantului. Afară de aceea s'au mai constatat unele lipsuri la galeria Eszterházy. Pentru tranșarea definitivă a lucrului va exmite un comisar guvernial.

Declarațiunile ministrului de culte se iau spre știință. Ședința se încheie la orele 12.

Cronica politică.

(Ferdinand la Petersburg). Ori-și-cât de puțin simpatie s'a făcut prințul Ferdinand, în urma evoluțiilor sale cameleonice, trebuie să ne ocupăm cu trebile și călătoriile lui, căci, de giaba, lucrurile se desvoaltă astfel, că Bulgaria va avea se joace rol preponderant în machinațiunile ce Rusia pregătește în Balcani. În zădar, a ni-o tăgădui; mai bine să privim pericolul drept în față, decât să închidem ochii dinaintea lui ne vînd să-l vedem; procedând astfel, avem mai multe șanse de a trece peste el, sau a găsi chiar mijloace, dacă vom căuta bine, de a-l delătura dela noi, a scăpa teaferi, ba chiar a-i paralisa etectul.

Una trebuie să avem înaintea ochilor: tot ce se întemplant în Bulgaria de când cu deputația bulgărească la Petersburg, sub conducerea Metropolitului Clement, în anul

ALBUM MILLENAR.

trecut, se întimplă în deplină conțelegere, ba cu *prealabilă* aprobare a lui Lobanov, ori cel puțin, a subalternului său din Constantinopol, Nelidov. Ferdinand așa de tare s'a dat legat în scrisoarea trimisă prin Metropolitanul Clement către Țar, încât trebuie se facă cum i-se dictează în Petersburg, dacă nu vrea să fie nu numai detronat, dar și expus risului întregii lumi. În schimb însă, cu cât mai exact, mai îndemânic va îndeplini poruncile Țarului tălmăcite prin Lobanov și Nelidov, de atât mai mari onoruri și foloase pentru sine și țeara sa va fi părtaș, ori-unde s'ar întoarce, în orice țeară ar călători, la ori-și-ce curte ar petrece. Tot și toate câte s'au întimplat în Constantinopol pe timpul petrecerii lui Ferdinand acolo, au fost porunci de Rusia.

Conform marșrutei stabilite de Lobanov așadar Ferdinand a ajuns la 18 Aprilie, pe la amiază, la Petersburg, unde a fost primit — zice „N. Fr. Presse” dela 20 Aprilie — cu niște onoruri, cari se fac numai domnitorilor suverani. Și într'adevăr așa este; dar' se ne lipsim de descrierea lor știind bine pentru-ce e așa primit.

Ziarul oficios bulgăresc „Mer” a publicat chiar în ziua sosirii lui Ferdinand doi articoli din care în unul se spune între altele, că: „Bulgaria a fost mântuită prin mâna milostivă a Țarului Nicolae II.; sârutând această mână principele exprimă simțimentele întreg poporului bulgar”. Al doilea articol poartă titlul: „Două surori”, scris ca o alegorie a despărțirii prin certă și împăcării între Rusia și Bulgaria.

Completând depeșile publicate de noi despre „onorurile suverane”, cu care Ferdinand este „tractat” în Petersburg, ne vom mărgini la următoarele amănunte mai însemnate:

În călătoria sa e însoțit pretutindeni și va fi însoțit de ministrul-president Stoilov și ministrul de rebel Petrov. La prânzul dat în onoarea lui îndată a doua zi după sosit, și presidat de părechia imperială, prințul bulgăresc era așezat imediat la mâna stângă a Țareunei, ear' la dreapta Țarului.

Toți ambasadorii puterilor mari au venit să-i facă vizite cu aparat ca la un suveran; tot așa și prințul Lobanov, care peste tot are cu el dese întâlniri și convorbiri, parte la ministerul de externe, parte la locuința lui Ferdinand. Face vizite și pe la cei mari dignitari bisericești, în primul rând însuși vestitul procurator al Sf. Sinod, Pobedonosalev. Distribuște el, „vasalul Sultanului și guvernor general al Rumeliei-Orientale”, orduri bulgare la diferite persoane, așa spre pildă: Metropolitanul primat Palladios, din Petersburg, ordul Alexandru cl. I.; prințul Lobanov, tot așa în brillante etc. El însuși, Ferdinand și cei doi miniștri ai sei ce-l însoțesc, au fost distinși prin orduri înalte de către Țar.

Dintre ambasadorii străini numai cel turcesc a fost așa de fericit de a da în onoarea fostului sublocotenent dela hovezii un prânz.

Ziua de 22 c. a fost hotărâtă pentru plecare. La dejun a fost pofțit de către marele-duce Vladimir; Țarul și Țareuna încă au asistat; seara: cină la ministrul de externe Lobanov, unde a fost pofțit și ambasadorul austro-ungar. La 10 ore și 1/2 noaptea, Ferdinand, însoțit de Lobanov, funcționarii ministerului de externe și membrii ambasadei turcești s'a dus la gară, spre a pleca la Paris, unde după-cum spune o depeșă oficioasă a „Agenției Havas”, va fi oaspele guvernului francez, pe tot timpul petrecerii sale acolo. Întorcându-se acasă din Paris, se va abate pe la Berlin. Cât despre Viena, încă la 10 Aprilie, spune o depeșă a lui „N. Fr. Presse” din Sofia, că: „După dispozițiunile luate până acum privitor la drumul de reîntoarcere al prințului Ferdinand, acesta nu va face vizită cu privilegiul acesta, la Curtea din Viena”.

În sfârșit o depeșă oficioasă din Sofia, cu data de 22 Aprilie spune, că: „După știrile sosite din Petersburg, Țarul Nicolae a invitat cu viu graiu pe prințul Ferdinand pentru a lua parte la sărbările încoronării”.

Curios, că nici un ziar, fie rusesc, nu spun, ori n'au depeșit despre rezultatele vizitei lui Ferdinand la Petersburg, nici măcar aprecieri despre convorbirile lui cu Lobanov. Împregiurarea aceasta se poate explica numai prin absoluta discrețiune a persoanelor inițiate în convorbiri. Poate-că ziaristii parisiени vor fi mai îndemânatici de a afla ceva de „oaspele Franciei”.

Pentru congregațiunile millenare.

— O propunere în chestiunea română. —

Publicăm mai în jos o propunere, care s'a insinuat și predat vicecomitetului din comitatul Hunedoarei și pe care propunătorul, dl Ioan Muntean, va ceti-o și susține-o în ședința festivă millenară a congregațiunii.

Ideea credem noi este nimerită, și recomandăm ca exemplul acesta să fie urmat în toate comitetele locuite de Români.

Eată propunerea:
Ilustratului Sale dlui Hollaky Arthur, vicecomitele comitatului Hunedoarei în Deva.

Propunerea
 lui Ioan Muntean, membrul congregațiunii municipale comitatense

pentru a se pune la ordinea zilei chestiunii indicate și să se fie permise și asterute și altor municipii spre primire și stăruință la legislațiune spre a se legifera aceste.

Ilustre dle vicecomite!

Având în vedere marele eveniment epocal al sărbătorilor iubileului de 1000 ani dela așezarea națiunii maghiare în această patrie — care se pregătesc oficios și neoficios — și care deși ar trebui să se sârbreze exclusivmente de către națiunea maghiară și așezămintele aceleia pe speșe și spre bucuria aceleia — și nici-decât pe speșe țerii, — ca națiunea maghiară se poată arăta Europei civilizate că în adevăr e pătrunsă de civilizațiunea modernă a acesteia — acuma este timpul cel mai binevenit de a da dovezi de aceasta — și aceasta se poate dovedi numai atunci, când va tracta de o potrivă pe națiunile conlocuitoare și așezămintele acelora și a recunoaște țerilor Coroanei sfântului Stefan drepturile lor nescriptibile.

Și fiindcă, după-cum se svonește atât reprezentanțele municipale ale tuturor comitatelor din patrie — și chiar și legislațiunea vor ține câte o ședință festivă întru amintirea sărbătorilor millenare, — e foarte binevenit timpul și ocasiunea cea mai potrivită, ca mult onorata comisiunea administrativă a nobilului comitat Hunedoara, care stă sub conducerea ilustratului voastre — se primească și hotărăscă și se propună tuturor municipiilor asemenea procedere — și toate se facă reprezentațiune către legislațiunea țerii, ca:

1. Să se facă pașii necesari, ca Transilvaniei să i-se redea autonomia sa.
2. Să se introducă ex lege usuarea limbii române în toate ținuturile locuite de Români, atât în administrație cât și în justiție.
3. În ținuturilor locuite de Români să se aplice funcționarii de Români.
4. Revisiunea legii despre egala îndreptățire a naționalităților în favorul acestora, și loiala și reala executare a tuturor legilor să se pertracteze atunci.
5. A eda și susține autonomia bisericilor și școalelor confessionale — ba trecerea instrucțiunii exclusiv în mâinile confesionalilor — din punct de vedere moral — ca a unor chestiuni nu numai naționale, ci chiar și patriotice — și prevederea din visteria statului în măsură egală a bisericilor și a școalelor române și a altor institute culturale naționale patriotice în proporția sacrificiilor de avere și sânge, ce le aduce națiunea română pentru patrie, având a delătura legile și ordinațiunile contrare dezvoltării naționale.
6. Să creeze o lege electorală, ca tot cetățeanul care are avere și plătește contribuțiune să fie investit cu drept de alege, ear' cine nu plătește contribuțiune de loc să nu aibă drept.
7. A decide și crea lege, ca ori-care cetățean până la cel mai înalt for administrativ — judiciar — în dieta țerii provinciale și în legislațiunea comună a Ungariei, să se folosească de limba sa maternă.

Aceasta am onoare a o propune spre dezbateră și primire în ședința proxima, ca membru al municipiului Hunedoara.
 Hațeg, în 29 Martie 1896.

Cu tot respectul
 Ioan Muntean.

Jertfele milleniului.

— Condamnații politici. —

Deunăzi am primit o telegramă de următorul cuprins:

„Rog telegrafic lista condamnaților și întemnițaților politici”.

În grabă mare am compus după memorie o listă a Românilor, cari acum sânt în temniță, ori condamnați, ori sub cercetare.

Lista noastră cuprindea peste 50 nume. Acum trebuie să mai adaugem

Lista Românilor din Ciora
 condamnați în procesul ținut la 16 Aprilie în Alba-Iulia.

- Eată-o:
1. Simeon Socaci, învătător a fost condamnat la 2 1/2 Juri temniță de stat, dintre cari 15 zile i-s'a computat ca împlinite pentru deținerea preventivă.
 2. Ioan Ilea, condamnat la 28 zile.
 3. Mateiu Maioreșcu, condamnat la 28 zile.
 4. Luca Julescu, condamnat la 14 zile.
 5. Gligor Julescu, condamnat la 4 zile.
 6. Nicolae Simu, condamnat la 14 zile.
 7. Chifor Oltean, condamnat la 4 zile.
 8. Nicolae Stupar, condamnat la 4 zile.
 9. Vasile Simu, condamnat la 21 zile.
 10. Ilie Zinca, condamnat la 4 zile.
 11. Achim Poenar, condamnat la 18 zile.
 12. Nicolae Jibotean, condamnat la 10 zile.
 13. Nicolae Dăianu lui George, condamnat la 18 zile.
 14. Ioan Maioreșcu, condamnat la 14 zile, ear' Ioan Șuvaina, Nicolae German, George Manoilă, Nicolae Cătăna și Nicolae Branga în decursul pertractării au fost eliberați de sub acuză și declarați de nevinovați.
- Toți acești Români, credem, vor preamări milleniul unguresc.

Nou proces de presă contra „Tribunei”.

Dl N. Trimbițoiu, învătător în Grădiște, care de curând a eșit din temnițele Seghedinului, a fost în zilele aceste citat și ascultat de judele de instrucție din Deva. Acesta i-a declarat că i-s'a intentat proces de presă pentru 2 corespondențe apărute în „Tribuna” în numerii 151 și 153 din anul 1894. Prima din aceste corespondențe este subscrisă de pseudonimul „Argus”, pentru care dl Trimbițoiu nu ia responsabilitatea, a doua e subscrisă de d-sa. Acusat mai este și domnul Alexandru Dordea, redactorul responsabile atunci.

Ambele corespondențe tractează volnicile gendarmilor din Hațeg și giur, ear' corespondența dlui Trimbițoiu tractează despre isprăvile bășbozucești ale sergentului de gendarmi Madarassi, recte Heilvogel Hanzl, care a zis, că dacă Lucaci i-ar căde în mână l-ar lega de stîlp și l-ar bate ca pe Christos; că învătătorilor le-ar rupe oasele; că Trimbițoiu etc. ar fi buni spânzurați și câte alte bazaconii. În special ea cuprinde descrierea escortării prin gendarmi a domnului Trimbițoiu la Hațeg.

Obiectul acuzei este agitare, calumniare și vătămăre de onoare la adresa gendarmilor. Acusător este procurorul.

Se începe milleniul...

De trei-ori „Jivio!”

Corespondentul lui „P. Lloyd”, în telegrama sa despre agitația antimillenară a foilor sârbe declară ca „tendențioasă” știrea, dată de „Male Novine”, după care ministrul-president Novacovic ar fi interzis ministrului sârbesc din Viena, Simici și consulului general din Budapesta, Barlovaț a lua parte în mod oficial la sărbările millenare. Și Jidănașul mai adaugă încă: „Întreagă știrea este însă născocită dela început până la capăt”.

O depeșă oficioasă, a biurolui de corespondență maghiar, sosită încă alaltă-ieri din Belgrad sună:

„Se confirmă în mod oficial știrea, că ministrul-president a interzis ambasadorului din Viena și consulului general din Budapesta, a lua parte la sărbările millenare. Zvarele urmează înainte cu agitația contra expoziției millenare și timbrează pe ori-ce Sârb care ar cerceta expoziția drept drădător”.

Ear' „P. Lloyd”, foia de seara dela 22 Aprilie publică următoarea depeșă particulară:

„În ciuda intervențiunii ambasadorului austro-ungar, baronul Schiessl, ministru-president Novacovic a expedit ordinele, prin care se interzice ambasadorului sârbesc

din Viena, Simici; consulului general din Budapesta, Barlovaț; precum și consulului tot de acolo, Dr. Paul Ulmann, de a lua parte în mod oficial, la ori-care din sărbările millenare.

„După reîntoarcerea regelui... se crede (!) că ordinul ministrului-president va fi retras”.

Complimentele noastre guvernului sârbesc. Fapta lui este de natură a ridica spiritele Sârbilor din Ungaria, lăncezite ici-colea prin miseriile și trădările zilnice, intenționate și neintenționate.

„Barbaria în anul millenar”.

Tot „Zastava” dela 19 c. scrie sub titlul de mai sus următoarele:

„După lege, se pune în libertate condiționată acel osândit, care i-s'a făcut 1/4 din osândă și s'a purtat bine. Dar' legea aceasta nu există pentru națiunile nemaghiare, căci fostul nostru redactor responsabil, Milan Popovic, a îndeplinit de mult 1/4 a osândei sale, a avut purtare exemplară, și cerând să fie pus pe picior liber în mod condiționat, — a fost respins. Oare nu este aceasta barbarism? Prin aceasta voiți să împodobiți milleniul?”

Ce frumos prezintă „nația” conducătorii ei jidoviți în anul millenar.

Éljen a magyar szabadság! Decât un astfel de szabadság, mai bine zulucaferesc, căci e cel puțin mai cinstit, mai deschis.

Răsunarea „polițaiului în capcană”.

L-a durut tare rău pe Jezszenszky Sándor articolul din „Ndr. Noviny” cu titlul acesta, mai ales fiindcă l-a dat de gol că a fost păcălit de spionii sei, intenționat ori neintenționat. S'a gândit deci șeful spionajului și al cabinetului negru la răsunare asupra organului slovac; a și zămislit o și executat. Eată ce scrie „Ndr. Noviny” în ultimul său număr dela 21 Aprilie, sub titlul „Sântem confiscati”:

„Ieri, la orele 5 și 1/2 după ameezi, au venit în redacțiunea noastră dnl Fekete Miklós, jude cercuși și Küchler Gyula, procuror din Baska-Bistrița (Beszterce-Bánya), cu aparat potrivit de persoane, cerând primulul nostru redactor, dl Ambro Pietor, să le predece toate exemplarele numerilor apăruiți dela 14 Ianuarie a. c. încoace, adevăd de când „N. Noviny” a început a eși în fiecare zi, că le vor confiscă, de oare-ce ziarul n'are — spunea — cațiunea prescrisă de lege. Dl Pietor a declarat, că consorțiu de editură, începând a scoate „N. Noviny” de șese-ori pe săptămână, a procedat pe deplin în virtutea legii de presă din 1848—49, unde în §. 30, al. 2 stă explicit, că acel ziar are lipsă de cațiunea de 10.000 fl. (valuta convențională), care apare în fiecare zi („naponkint”); dar' altfel numai 5000 fl., ceea-ce „N. Noviny” a depus. Pe cale privată am aflat, că și în Budapesta într'adevăr așa se aplică legea. Consorțiul de editură a fost provocat de autoritatea polițienească, să dublice cațiunea, dar' consorțiul a făcut recurs în contra aceste cereri și n'a primit încă răspuns. „N. Noviny” nu este un ziar cotidian în adeveratul sens al cuvântului, el apare numai de șese-ori pe săptămână și tocmai Dumineca, când toate ziarele din Budapesta apar, al nostru nu. Suspensiunii domni însă, ținându-se de ordinul primit, au confiscat totuși toate exemplarele ce au aflat ale numerilor apăruiți dela 14 Ianuarie încoace, adăugând, că nici numărul de față n'ar fi permis să fie expedit, dacă cațiua nu va fi completată până la ameezi.

„Noi am dublicat cațiunea încă azi și am depus-o la viceșpanat.

Dl Pavel Mudron, ca președinte al consorțiului care editează „N. Noviny”, este citat în aceeași afacere înaintea tribunalului din B-Bistrița, pe ziua de 24 Aprilie”.

Prohodul Milleniului.

— Apetierii maghiare asupra înarticulării Milleniului. —

„Magyarország” dela 19 Aprilie, adevăd înainte de „ședința de doliu” publică un prim-articol iscalit de Bartha Miklós, din care extragem următoarele:

în negru și în tăcere.

Șefii partidelor au decis ieri, ca legea millenară să se pertracteze în redingotă neagră — tăcând.

E imposibil a aduce o decisiune mai caracteristică decât această! În această decisiune se validează pe deplin teoria lui Buckle. Înzădar ar fi voit să decidă altceva, pentru-că

situația, relațiunile, timpul, împregiurările, opiniunea publică — cu un cuvânt tot ce mișcă creerii și îndeamnă spre acțiune voiața, i-a îndrumat cu necesitatea de fer a logicii înspre aceea, ca să recomande haine negre și tăcere.

N'am învinuit decisiunea. Prevăd, că nu se poate lucra altfel. În situația dată așa e mai bine. Vorbirea ar cauza dissonanță. Cea mai cruțătoare și mai tacticoasă cuvântare dacă e sinceră, ar turbura armonia.

Ear' dacă nu-i sinceră vorbirea, atunci se amestecă ton fals în cor.

Mai bine e deci a tăcea — îmbrăcat în negru.

Adevăd:

Acea lege, prin care se codifică existența de o mie de ani a patriei noastre, parlamentul maghiar o întemeiază pe lângă formalitățile unei ceremonii funebreale.

Ca-și-când am înmormânta Ca-și-când sărberea millenară ar fi un mare mormânt, unde trebuie îngropată toată gloria trecutului națiunii, toată amintirea, toată mărturia lui!

Pe lângă un astfel de curent ce se și face parlamentul maghiar, decât să tacă — în negru, să nu vorbească despre aceea, că ne-a susținut o mie de ani, nici despre aceea, că ce ne-ar susține în noul milleniu; să nu vorbească despre aceea, ce fel de răni așteaptă balsamul pentru trecut și ce fel de isvoare de putere trebuie deschise, ci să se îmbrace în haine negre și să tacă. Să seoparte așa, ca-și-cum ar fi înmormântare.

Las' să tragă poporul maghiar învătătura și înțelepciunea din această ședință.

Eată, popor maghiar, privește aici, o mie de ani îngroapă acum legislația țerii — o îngroapă, ca nici odată să nu mai învie. Îmbracăți haine de doliu și tăceți de-oare-ce muțenia se cuvine la o astfel de scenă”.

Popa milleniului.

După ședința de doliu același ziar publică dela același autor un articol din care extragem următoarele:

„Era hotărît de mai nainte, ca ședința de astăzi a parlamentului să fie sărbătoarească. Decisiunea s'a realizat. Am îmbrăcat redingotă neagră toți deputații și în liniște, plin de atențiune au ascultat fiecare raportul referentului.

Fărăște nimeni n'a fost de vină, dacă protocolul ședinței trecute nu s'a verificat în ședința trecută și din cauza aceasta presidentul și șef silit se cetească azi aprobarea dată ieri căilor ferate vicinale. Această neașteptată deviațiune nu prea poate fi numită armonie; dar' în chipul acesta s'a amestecat cel puțin folositorul cu sublimul.

Nici de aceea nu poate fi nimeni vinovat că referentul de azi n'a fost Jókai Mór, ci Szerb György. Eu față de Szerb György n'am nimic de excepționat. E Român de bine, care e sincer credincios al patriei maghiare. Un foarte distins institut de bani nu demult l'a ales de consilier în direcțiune: Acest fapt dovedește, că dl Szerb György e vrednic de încredere. Bani lui prieteni îl numesc Gyurka ceea-ce e o garanță indisutabilă a amabilității lui. Desul lui rol de secundant în chestiunile delicate de duel, i'a câștigat numelui său iscalit la sfârșitul protocolulelor renume mare în întregă țeara.

Dar' de aceea totuși nu Jókai Mór a fost referentul legii millenare.

Din acest unic fapt se poate judeca, că în ce măsură dispun cercurile conducătoare de suflete alese. Lege millenară, cale ferată vicinală de Kutyaabas, cereri în chestia floxerii, plângeri înaintea contra regaliilor — aceste la ei toate cad într'o categorie.

Între o acțiune seacă și o dispoziție sufletească nobilă nu fac deosebire. Lor le e tot una. Cu aceeași ochi priveșc zidirea de canale și de biserici, pentru-că la amândouă e de lipsă peatră, cărămidă, var.

Nu cred, că n'ar fi luat asupra sa cu oare-care chip și modrul rol de referent Tisza Kálmán, care — ori-ce am crede despre direcțiunea lui de guvernare — totuși este cineva.

Dar' sânt și alții. Széll Kálmán, Wekerle Sándor, Csáky Albin — toți acestia sânt cineva”.

... Prin urmare Szerb Gyurka e un nime.

Ședința cea neagră.

„Allotmány” astfel descrie ședința funebrelă a parlamentului millenar:

„S'a isprăvit parada făcută la poruncă. Casa s'a umplut bine, asemenea și galeriile...

(După descriere, continuă): — Sârbăm millenul maghiar și ne vorbește un Sârb, se auzi încet un bon-mot, când figura de Zsupán (o persoană din „Zigeunerbaron. R. Trib.”) se arăta durdulie în scaunul referentului.

„Primum”, primim, resuna fără de voe din toate părțile, dar' pe buzele fie-căruia se părea animată întrebarea:

— Se nu aibă casa pentru un act parlamentar epocal, ca și acesta, un fier mai de dai Doamne, decât Szerb Gyurka...?

Nr. 234-1896. a. f. c. s. d.

[1287] 2-3

Concurs

la posturile de profesori.

La gimnaziul superior fundational din Năsăud din 1 Septembrie 1896 sunt de a se umplea două catedre ordinari, la cari pot concura indivizi, cari au calificațiune de profesori pentru școalele medii din limbile germană și latină, apoi latină și greacă observând referitor la aceasta din urmă, că profesorul ales va fi dator după trebuință a învăța și alt studiu literar ce se poate alege în locul limbii grecești.

Cu aceste posturi profesori, dacă se denumesc profesori definitivi, se asigură următoarele emolumente din fondul central școlar din districtul Năsăudului.

- 1. Plata anuală de 1000 fl.
2. Cuartier în natură în casele nr. 278 și 309.
3. Adușe decenale de 10%.
4. Drept de pensie în înțelesul art. de lege XI. din 1885.

Dacă însă se umplu cu profesori substituiți conform prescripțiilor legii, emolumentele sunt următoarele: plata anuală de 700 fl., și dacă înaintează ca profesori ordinari și în această calitate câștigă aprobare, atunci capătă dotațiunea de sus.

Dela concurenți se poartă ca să fie civi ai statului ungar și să aibă calificațiune legală din limbile germană și latină resp. latină și greacă, că posed deplin limba română ca limbă de propunere și să aibă trecut nepătat și purtare neexceptionabilă.

Concurenții se-și aștearnă suplicele adresate către comisiunea administratoare de fondurile centrale școlastice și de stipendii din districtul Năsăudului și adjuțate cu documente despre etatea, religiuinea, starea familiară, referințe de serviciu militar, studiile absolvate, calificațiunea recerută, cunoștințele de limbă și eventual despre serviciul de până acum, până în 15 Iunie 1896 la direcțiunea gimnaziului superior fundational din Năsăud.

Din sedința comisiunii administratoare de fondurile centrale școlastice și de stipendii din districtul Năsăudului ținută în

Năsăud, la 26 Martie 1896.

Președinte: Dr. I. Popu m. p. Secretar: Nestor Simon m. p.

„Institut Tipografic“ în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

impreunate cu

Însoțiri de consum, de vânzare, de vițeri, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

Înfintarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“.

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiuului“.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

La „Institutul Tipografic“ se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare, cu prețul de 20 cr. broșura:

Die rechtliche Grundlage des Dualismus

Basa de drept a dualismului

de

Dr. N. D. cavalier de Preda.

Broșura aceasta, scrisă nemțește și apărută în Viena, este dedicată energicului

Dr. Carol Lueger.

Ultima tragere principală a Loteriei maghiare de clase încuviințată de stat. Cel mai bun câștig în cazul cel mai norocos Un milion coroane. Tragerea în fiecare zi de lucru dela 12-28 Maiu 1896. Căștiguri 1 premiu de 600.000 = 600.000. Căștigul tras pe urmă din aceste 87 căștiguri primește și premiul de 600.000 cor. Prețurile losurilor de cumpărat III-a clasă: pentru 1/1 1/2 1/10 1/20 fl. 60.- 30.- 6.- 3.-. Losurile de clasa a II-a pentru clasa a III-a sunt a se reînoui pe lângă reaşternerea losurilor de clasa a II-a și solvirea competenței de reînoui și adevă: pentru 1/1 1/2 1/10 1/20 los 20.- 10.- 2.- 1.- florini. din 25 Martie până cel mult 2 Maiu. Losuri de câștig până la ori-ce înălțime le schimb prompt.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Octomvrie 1895.

Table with multiple columns showing train schedules between Budapest, Sibiu, and other stations. Includes columns for train type (Tren de pasajero, Tren de expres), direction, and departure/arrival times.

Pentru „Institut Tipografic“ T. Liviu Albini sub sechestru: Iosif Marschall.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.